Л 237

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

Поштарина плаћена у готов

Млади борац

ОРГАН УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Број 30 Година II — 16 МАЈ 1945 — ЦЕНА 1.— ДИНАР

Омладино Србије!

Капитулацијом фашистичке Немачке, ослобођењем целе наше домовине, за омладину Југославије створени су још бољи услови за њен развој. Пред нама стоје велики и часни задаци. Омладина мора заложити све своје снаге да би помогла нашим народима да што боље учврсте нашу армију — гаранцију слободе и независности наше земље, активизирати сву омладину на пољу што брже и свестраније изградње наше ратом опустошене земље, васпитати омладину у духу новог југословенског патриотизма учинити омладину најбуднијим и највернијим чуваром тековина народно-ослободилачке борбе, још више проширити и учврстити свој Уједињени савез, то су задаци које пред нас поставља наш народ, држава и друг Тито.

Слобода коју смо извојевали великим жртвама за нас значи још јачу, свестранију мобилизацију свих омладинских снага на извршењу горњих задатака, за стварање бољег и срећнијег живота свим нашим народима. У борби за слободу наше земље омладина је била најударнија и најсигурнија снага како наше војске тако и наше позадине. Наша омладина треба и од сада да буде најјачи и најсигурнији ослонац наше народне власти у изградњи нове државе.

У циљу извршења горњих задатака пред којима стоји омладина Југославије Први конгрес антифашистичке омладине Босне и Херцеговине позвао је омладину Србије као и омладину свих федералних јединица на такмичење, чији ће резултати бити објављени на Балканском омладинском конгресу. Омладинска делегација Србије на Конгресу омладине Босне и Херцеговине потписала је у име омладине Србије уговор о такмичењу који гласи:

Позивамо на другарско такмичење омладину федералне Србије

Схватајући важност и потребу ударничког рада на пољу изградње наше домовине као и по свим секторима дјеловања нашег УСАОБиХ-а, ми, делегати Првог конгреса у име босанско-херцеговачке омладине, позивамо на другарско такмичење омладину федералне Србије.

Такмичење ће почети 20 маја и трајаће све до Првог конгреса балканске омладине, који ће се одржати у другој половини месеца јуна.

Такмичићемо се у следећем:

1. Ко ће обухватити процентуално већи број омладине у УСАОЈ.

2. Ко ће више омладинаца и омладинки обухватити у радне омладинске јединице, чете, батаљоне и бригаде.

3. Која ће радна јединица дати више радних дана. Радни дан се рачуна 8 час. рада, што не значи да ћемо у току такмичења радити само 8 час. дневно. Ако се буде радило по 12 час. онда ће се то рачунати као један и по радни дан.

4. Чији ће резултат рада, у односу на број радних дана бити већи.

5. Која ће федерална јединица оспособити више омладинаца на стручним курсевима. У овај број ће се рачунати и они омладинци који се затекну на курсевима у време одржавања Првог балканског конгреса.

6. Ко ће више успети да повећа капацитет у индустрији у односу на раније производњу.

7. Ко ће дати веће резултате на сузбијању неписмености.

8. Ко ће створити више културних друштава, читаоница, библиотека, одржати више предавања из разних области науке.

9. Ко ће дати сразмерно већи број бољих ђака у школама.

10. Ко ће створити више спортских друштава и фискултуром захватити већи број омладине.

11. Ко ће обухватити сразмерно више наших најмлађих у пионирске организације.

Омладинци и омладинке!

Заложимо све своје снаге да омладина Србије дође ведра чела, са великим резултатима по свим такмичарским дисциплинама на Конгрес балканске омладине — празник братства и солидарности омладине свих балканских народа. Нека такмичење обухвати сваки град, свако село и засеок, сваког омладинца и омладинку наше земље. Нека се такмичи округ са округом, срез са срезом, град са градом, село са селом, фабрика са фабриком, школа са школом. Наш омладински елан, пожртвовање и упорност повежимо са планским постављањем такмичарских дисциплина. У пуној мери искористимо искуство досадашњих такмичења. Сви наши напори, мисли и акције нека буду прожети духом такмичења и ударништва. Нека из овог земаљског такмичења никну нове хиљаде ударника — хероја рада.

Ударници!

Докажите и у овом такмичењу да часно носите назив ударника. У ваш рад унесите још више плана, организације рада, постаните стручњаци свога посла. Пренесите своја искуства на друге. Васпитајте и створите нове ударнике. Покажите својим примером сваком омладинцу и омладинки како се треба заложити у изградњи и обнови наше земље.

Пионири!

Ви сте понос и нада нашег народа. У борби за слободу ви сте показали својим делима колико много волите свој народ. У такмичењу покажите својим друговима Босне и Херцеговине, пионирима целе Југославије да можете обухватити свако дете у Србији у ваш Савез пионира. Учврстите дисциплину ваших пионирских одреда. Ваш најглавнији задатак, ваша највећа помоћ нашој држави јесте да добро учите да будете одлични ђаци, да поштујете своје наставнике и родитеље. Учините све што можете да ваша помоћ пионирима Босне и Херцеговине буде што већа.

Омладино Србије!

НАПРЕД У ВЕЛИКУ ОФАНЗИВУ ИЗГРАДЊЕ И ОБНОВЕ НАШЕ НОВЕ ДРЖАВЕ!

БОРЦИ ФРОНТА И ПОЗАДИНЕ БУДИТЕ УДАРНИЦИ!

УЛОЖИМО СВЕ СНАГЕ ДА У ТАКМИЧЕЊУ БУДЕМО ПРВИ!

ЖИВЕЛО БРАТСТВО И ЈЕДИНСТВО СВИХ НАРОДА ЈУГОСЛАВИЈЕ!

ЖИВЕЛА ДЕМОКРАТСКА ФЕДЕРАТИВНА СЛОБОДНА ЈУГОСЛАВИЈА!

ЖИВЕО ВОЂ И УЧИТЕЉ НАШИХ НАРОДА МАРШАЛ ТИТО!

СЕКРЕТАРИЈАТ ГЛАВНОГ ОДБОРА УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

ПОСЛЕ КАПИТУЛАЦИЈЕ

Сложност и једнодушност савезника дошла је нарочито до изражаја у последњој фази остварења заједничког плана за војничко уништење хитлеровске Немачке, као и у спровођењу у дело раније донетих одлука по питању окупације Немачке и решавању свих техничких проблема, које је ново стање ствари изнело на дневни ред.

Армије великих савезника приводе крају окупацију Немачке. Док су англо-америчке армије прекинуле борбене операције још на дан капитулације Немачке и прешле на прикупљање заробљеника, совјетске трупе су на извесним отсецима фронта биле принуђене да наставе уништавање дезорганизованих непријатељских снага, које су још увек пружале отпор, покушавајући да се пробију према западу.

Трупе маршала Малиновског, Толбухина и Коњева довршавају ликвидацију немачке армиске групе у Чешкој, која је прекршила услове капитулације. Локалне операције од остатака немачких банди у појединим областима Чехословачке и Аустрије приводе се крају.

Трупе II белоруског фронта завршиле су привођење заробљеника, док је на осталим отсецима бившег источног фронта још у току прикупљање немачких јединица, које су положиле оружје. Укупан број заробљеника, које су совјетске трупе привеле у току последњих неколико дана прелази један милион.

Приводе се крају и војне операције у Југославији. Испуњавајући свој задатак у оквиру општег савезничког ратног плана, јединице Југословенске армије уништавају остатке јужне групе непријатељских снага, довршавајући тиме истовремено и дело ослобођења наше домовине.

Током напредовања према Аустрији, наше брзе јединице су уништиле више немачких и усташких дивизија и ослободиле многобројна места, међу којима и Марибор, Зидани Мост, Крањ, Целје и Дравоград. Свакодневно се приводе десетине хиљада заробљеника.

Као што видимо, савезничке земље су окончале рат пуном војничком победом над фашистичким блоком, пошто је крах фашистичке Немачке запечатио у исто време и судбину империјалистичког Јапана, тако да питање његовог уништења не представља више толико тежак проблем за војничко вођство западних савезника.

Међутим не можемо рећи да војничко уништење фашистичке Немачке претставља уједно и коначно уништење фашистичке реакције. Капитулација Немачке није изненадила међународни фашизам, нити га је затекла неспремног. Фашистичко вођство вршило је грозничаве припреме за настављање борбе под новим околностима. У вези с тим, у току последњих месеци примећивао се велики прилив немачког капитала у неке профашистичке земље, у првом реду Шпанију, Португалију и Аргентину. У исто време су многобројни нацистички прваци нашли у тим земљама уточиште и могућност за настављање својих прљавих послова.

Капитулацијом Немачке нестала је само централа међународног фашизма, док су његове филијале у иностранству наставиле и даље неометано са радом. Сходно новом фашистичком плану, који предвиђа увлачење профашистичких држава под маском демократије у блок победоносних напредних земаља у циљу учествовања у делу организације послератних међународних односа, Аргентина је, прилагођавајући се новој политичкој ситуацији, привидно изменила правац своје политике и објавила рат Немачкој. Руковођене истим побудама, Шпанија и Португалија су похитале да прекину дипломатске односе са Немачком. Колико је план међународног фашизма успео, видимо по томе што је Аргентина на велику жалост и негодовање јавности свих напредних народа, успела да буде примљена као члан на конференцију за организовање светског мира. У вези с тим, карактеристична је чињеница да Пољска и Албанија, две напредне земље, чији су народи пролили море крви у борби за ствар опште слободе нису позване на конференцију у Сан-Франциско. Међународна реакција однела је још једну победу.

Велику пажњу заслужује и активност повампиреног италијанског фашизма. Разорни рад фашистичке реакције испољио се у свом најодвратнијем облику нарочито сада, када је ослобођењем Трста, Истре и Словеначког Приморја стављено на дневни ред питање њиховог присаједињења демократској федеративној Југославији. Бесомучна антијугословенска кампања, коју у овом тренутку воде италијански империјалисти и њихови назови — демократски заштитници и помагачи у иностранству, неће нас збунити. Ми познајемо фашизам и умемо да се боримо против њега.

Међутим, и ако је делатност међународне реакције у служби фашизма узела опасне облике, ми имамо разлога да верујемо да ће антифашистички блок демократских народа, пошто је превалио најтежу етапу на путу ка победи, остати и даље чврст и извојевати коначну победу над фашизмом. То нам гарантује у првом реду сложност, једнодушност и обострано разумевање које влада у односима великих савезника. То нам гарантује и јачање демократије у младим европским државама, које су се саме ослободиле од фашизма и које ће саме знати и умети да бране своју слободу и независност. Најзад, то нам гарантује стварање и јачање блока словенских народа, везаних не само истим пореклом, већ и борбеним братством, које је исковано у тешкој борби против фашизма.

Заједничко иступање словенских народа, које се манифестовало у више махова, нарочито на конференцији у Сан-Франциску, претставља значајан допринос делу уређења међународних односа и стварања трајног светског мира.

Рад омладине среза власотиначког

У оквиру организовања радних бригада за рад у Војводини Окружни одбор УСАОС-а у Лесковцу поставио је пред омладину среза власотиначког да активно учествује у агитацији за одлазак на рад и да из целог среза пошаље 40 омладинаца и омладинки. Уместо одређеног броја пријавило се 114 омладинаца и омладинки и формирало радну бригаду са два батаљона. Црна Трава дала је 52 омладинца и омладинке, тј. радну бригаду.

Омладина среза власотиначког креће за Војводину

Упоредо са одласком на рад у Војводину омладина ради и у самом срезу. Тако су омладинци и омладинке после једне конференције отишли на рад и окопали за један дан 4000 чокота у винограду друга, палог у борби против окупатора. Омладина села Горњег Ораха организована у две радне чете са 60 омладинаца и омладинки пренела је на леђима од свог села до Власотинаца 300 кгр. кромпира за нашу војску. На повратку радне чете су пренеле у своје село 500 кгр. жита. Другарица Зорка Стојановић пренела је сама на својим леђима 35 кгр. жита.

Омладина села Брода решила је да изгради пут, којим би везала своје село са Власотинцима. Упркос хушкања реакционара о томе да омладина неће моћи тај посао да савлада, кренуло је 37 омладинца и омладинки на рад. Они су за два радна дана просекли 55 м. пута који је широк 3 м. У раду су се нарочито истакли омладинац Душан Николић и 15-годишња другарица Радмила Николић. Поред рада на подизању пута, 150 омладинаца села Брода радило је недељу дана на преношењу 10.000 кгр. брашна од жељезничке станице Прдељан до свог села. Раздаљина између станице и села износи 25 км., али то није спречило омладину да на време изврши задатак.

Жика Радојковић

ПРВА КОНФЕРЕНЦИЈА ШИПТАРСКЕ ОМЛАДИНЕ

Читава омладина Косова и Метохије, како шиптарска тако и српска и црногорска, са великим одушевљењем је примила и срдачно поздравила проглас Иницијативног одбора о сазивању обласне конференције шиптарске омладине. По свим срезовима и општинама, селима и градовима, шиптарска омладина је у току две недеље одржавала конференције, на којима је бирала своје најбоље другове за делегате. Све среске делегације су се повезале и организовале заједнички одлазак. Тако су 29-ог априла из Урошевца, Пећи и Митровице стигле скоро све делегације возом у Приштину. Са песмом, нестрпљењем и борбеним поклицима стизала је на конференцију шиптарска омладина. Орила се песма одушевљене омладине широм косовске и метохијске равнице.

Уочи конференције Иницијативни одбор организовао је приредбу на шиптарском језику у част делегата, коју је дала културна екипа VI албанске дивизије. И омладина, која раније није знала ни за какве приредбе, показала је велико интересовање и жељу за културним подизањем.

30-ог априла, 530 омладинаца и омладинки — делегата — испунило је салу у којој се одржавала конференција, кличући другу Титу, Југословенској армији, омладини Југославије и омладини осталих земаља. Конференцију је отворио члан секретаријата Обласног одбора Уједињеног савеза антифашистичке омладине, друг Рамадан Вранић. Отварање конференције делегати су поздравили аплаузом и громким поклицима: „Живела прва конференција шиптарске омладине!“, „Живело братство и јединство омладине Косова и Метохије“.

Преподневном свечаном делу конференције присуствовали су и поздравили делегате: друг Фадил Хоџа, заменик команданта, О.Ш., који је у свом говору позвао омладину на одлучност и спремност у борби и изградњи наше заједничке земље. Друг Ђоко Пајковић, секретар Обласног одбора ЈНОФ-а позвао је у свом говору шиптарску омладину на масовно и активно учествовање у ЈНОФ-у. Друг Раденко Брођић, члан секретаријата Главног одбора УСАОС-а, поздравио је младе шиптаре у име омладине Србије и нагласио да шиптарска омладина има права и треба много да тражи, али зато треба да да од себе што више у корист ослобођења и обнове наше домовине.

На радном делу конференције прочитана су два реферата: 1. О политичкој ситуацији и 2. Улога и задаци шиптарске омладине. Делегати су развијали дискусију по свим питањима успеха и неуспеха у раду на окупљању омладине.

После исцрпне дискусије постављени су главни задаци шиптарске омладине:

1. Учвршћивање и проширивање братства и јединства са осталом омладином Космета и других крајева — најсигурнији пут за извојевање победе над непријатељима нашег народа.

2. Окупљање шиптарске омладине око њених одбора и њена активизација у ЈНОФ-у.

3. Борба против ратних шпекуланата, ратних злочинаца, борба за што скорије правилно решење аграрних односа, као једини пут за поправљање економског стања и срећивање политичких прилика у области.

Свесни значаја што бржег, успешнијег и правилнијег подизања шиптарске омладине у свим гранама њеног живота, на конференцији су донели одлуку о оснивању одбора шиптарске омладине и одмах је изабран Обласни одбор шиптарске омладине Космета. Такви одбори створиће се и по свим селима, општинама и срезовима. Главни задаци тих одбора биће: широко окупљање омладине, рад на културно-политичком пољу са шиптарском омладином, која је у том погледу доста заостала.

На крају конференције донета је резолуција и послано неколико поздравних телеграма.

Ова конференција је била манифестација воље, борбеног расположења и одлучности шиптарске омладине. Она је конференцији доказала да је спремна да у заједници са омладином осталих крајева уложи све своје снаге на обнови наше домовине — демократске федеративне Југославије.

Црногорска омладинска радна бригада одлази за Војводину

Ближи се Први мај. Уочи тог великог празника радног народа читавог света, великог празника свих наших народа, омладина Црне Горе и Босне заказала је недељу првомајског такмичења на обнови и изградњи. По селима и градовима, по њивама и улицама, на рушевинама и колским друмовима, на порушеним мостовима и запуштеним виноградима и воћњацима, уз звеку алата, ори се снажна песма радних чета, батаљона и бригада наше омладине.

28 април. Благо пролећно сунце својим топлим прстима нежно милује ране порушене Подгорице. Између рушевина, са улице, диже се ведра песма. То млади војници рада, добровољци из срезова: цетињског, подгоричког, даниловградског, никшићског, шавничког и бококоторског, сакупили су се и формирали бригаду, која ће поћи у Војводину, чија пространа плодна недра чекају младе снаге да је преору, засеју — оплоде животом.

30 априла рано изјутра зањихало се весело омладинско коло. Високо над Подгорицом одјекује песма. То бригада младих добровољаца рада (280 омладинаца и омладинки) изражава непомућено задовољство што полази у Војводину, на фронт рада, свесна да је тамо зове намучена и ратом изранављена домовина, да јој ране залечи, да је надахне животом. Правилно схватајући задатак свог поласка, кренули су млади добровољци пешке, уз громке поклике и веселу песму, чији се одјек губио далеко за каменим брдима Црне Горе.

Следећи примере бораца на фронту против фашизма, наши млади јунаци рада радиће на обнови и изградњи своје домовине, како у свом завичају — у Црној Гори, тако и у Војводини и другим крајевима.

(»Омладински покрет«)

Јачајмо јединство школске омладине

Средњошколски покрет, као покрет напредне омладине има за собом велику и светлу традицију. У време народног фронта, првим почецима кањења братства и јединства народа, у праскозорје борбе против фашизма наши средњошколци заједно с радницима и студентима говорили су на митинзима, супротстављали се реакционарној владавини велико-српских влада и спремали да се супротставе фашистичкој опасности. Давали су прве жртве 8 септембра и 14 децембра, у демонстрацијама по нашим градовима. Славни су примери дечака и девојчица — средњошколаца — који су јуна 1941 упалили 200 немачких камиона, вршили саботаже усред Београда пред очима окупатора. По улицама наших градова заједно са другови ма радницима и студентима, наше ударне групе су убиле стотине фашиста. Херојска имена Зорице Божовић, Бранка Петрушевића, Драгиње Јовановић и многих других била су пример читавој омладини за непоштедну борбу, за бољи живот нас младих, за бољи живот свог народа.

У току рата, у народно-ослободилачкој борби наших народа, средњошколци Србије заузели су достојно место. Херојска смрт читавих разреда крагујевачке гимназије с песмом на уснама ући ће у историју као најлепша слика херојства наше омладине и целог нашег народа. Смрт народног хероја Луна Миловановића и стотине његових другова средњошколаца, многима од нас показала је пут и научила нас како се воли свој народ и брани своја домовина, научила нас да још више мрзимо непријатеља.

Пламени покрет је дизао стално нове и нове младе родољубе, развијао их политички и васпитавао да воле своју земљу и народ више него себе. Ослобођењем наше земље створени су услови за развијање нових народних школа.

Никада у нашој историји школа није имала таквих услова за свој развој, као данас у нашој слободној демократској земљи. Велике победе народно-ослободилачког покрета на свим пољима друштвене делатности, из основа су промениле садржај и перспективу нашег друштвеног развоја. За увек је сахрањена стара школа која је режимима старе Југославије фабриковала кадар за бирократско-корупционашки државни апарат. Стара школа имала је за циљ да однароди интелигенцију, да јој ишчупа душу и савест, да је учини угњетачима свог сопственог народа. Наш народ, наша народна власт и наша омладина хоће нову школу. Школу која ће стварати нову интелигенцију, која има искључиво да служи свом народу, његовој слободи, његовом напретку и култури.

Али у нашој школи има један део омладине, који никако не може и неће да схвати да је крај староме, да је крај свакој издаји свог народа; да је сваки данас рад против наше народне демократске државе не само напад на народне интересе, његову слободу, на небројене жртве народно-ослободилачког рата, већ да и такав рад значи најпрљавије самоубиство њих самих. Ко су ти омладинци и омладинке који по нашим школама руше дисциплину, уносе анархију, пишу издајничке пароле, цепају слике и посећују терористичке курсеве? То су пре свега деца народних издајника, петоколонаша, ратних богаташа и шпекуланата, синови четничких команданата кољашких инспиратора. То су они који су се за све време грлили са окупатором, лумповали са Немцима и гесаповцима, оптуживали гестапоу народне борце, били у четничкој равногорској организацији, у љотићевим одредима и клубовима, помоћу новца и терором изнуђивали и стицали школске сведоџбе, васпитавани из Гебелсове кујне, Јонићевих листића и равногорских билтена. А када је дошла Народно-ослободилачка војска и уништила окупатора и домаће издајнике, они су се сакрили у мишју рупу, постали мањи од маковог зрна и говорили да су били заведени и обманути, и да су они за народно-ослободилачки покрет. За време мобилизације они су свим могућим прљавим махинацијама бежали од војне обавезе. А када је наша народна власт и амнестија Маршала Тита показала најчовечанскији поступак опраштајући им све оно што су учинили према свом народу, дајући им могућности да се на фронту борбе и изградње наше народне државе поправе и самим тим заслуже слободу и права која су добили, малоумници су све то злоупотребили. У прво време, они су прикривено роварили против народне власти, да касније све отвореније иступају па су чак на путу да постану и терористи. Окупатор не само да је опустошио нашу земљу, физички истребљивао наш народ, већ је и својом разорном пропагандом запрљао душу и свест једног дела наше омладине чији се трагови и данас осећају. Они први налазе повољно тле међу оваквима, стављају их под свој утицај и тиме покушавају по жељи непријатеља нашег народа да по овом или оном питању разбију јединство наше омладине у школи. Народним непријатељима је јасно колику улогу игра омладина у нашем друштвеном животу, колико је огромна већина наше омладине на правом путу и да је она не само схватила народне тежње, већ се и као првоборац бори за њих.

У оваквој ситуацији задатак је напредне школске омладине да се заложи за остварење пуног јединства школске омладине, активизирајући је на задацима нове школе и опште народним задацима који стоје пред омладином.

А како?

Прво, непоправиве појединце који су својим непријатељским радом отворено служили непријатељима и данас служе народним непријатељима изолирати од оног дела заведене омладине која се може преваспитати и помоћи народним властима да се такви за увек удаље из наших школа. Непријатељима издајницима нашег народа нема места у новој школи. Нико нема права да ужива крвљу стечену слободу а да буде издајник и терориста над својим народом и његовом слободом. За издајнике нема демократије!

Други, важнији и тежи задатак јесте преваспитавање омладине, оног дела омладине који је по страни или под непријатељским утицајем. Њима треба прићи другарски, искрено и на основу конкретних података указати им на оне чије су они оружје, отцепити их од њиховог утицаја и свесрдно им помоћи да изађу на прави пут. То значи да треба ликвидирати секташки став појединих наших руководилаца у широком окупљању и васпитању омладине. Другим, систематским и упорним радом помогнимо им да се активизирају на задацима обнове наше земље, убедимо их у наше исправне и велике циљеве. Покажимо широко разумевање и еластичност у опхођењу са том омладином која нашим правилним политичким и васпитним радом хоће и може постати активна и без резерве сврстати се у редове нашег омладинског покрета. Напредна, народна школска омладина и сви омладински активисти немају часнијег задатка од васпитања и стварања нове интелигенције којој ће интереси нашег народа бити изнад свега.

Само таквим радом ми ћемо остварити пуно јединство наше школске омладине, помоћи просветним властима да остваре своје задатке, а тиме и наш Уједињени савез учинити још снажнијим покретом, способним да изврши све задатке које пред њега поставља наш народ и његова демократска власт.

З. С.

У једној средњој стручној школи у Совјетском Савезу

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ ПОЧИЊЕ СА РАДОМ

Ових дана почеће поново редован рад на Медицинском факултету. Прошло је већ више од четири године од како су студенти на слободном факултету последњи пут слушали предавања и радили у лабораторији. Шестоаприлске бомбе, које су падале на кровове обележене великим црвеним крстовима, означиле су долазак непријатеља културе који неће дозволити никакав културни и научни рад. Студенти, који су у данима иза капитулације, долазили да обиђу своје институте, своје амфитеатре, своје сале, виђали су освајаче како се са ванредним задовољством фотографишу на рушевинама научних зграда. Било је јасно да је настављање правог научног рада могуће тек по истеривању и уништењу фашистичког окупатора, а да се дотле једини допринос науци и култури може дати са пушком у руци. Хиљаде студената са београдског Универзитета отишле су у партизанске одреде и Народно-ослободилачку војску да се заједно са побуњеним народом боре за ослобођење поробљене домовине.

Рушевине Техничког факултета

Фашисти су употребили универзитетске зграде онако како је по њиховом мишљењу било најумесније. Они су од факултета направили касарне. Солдатеска је имала да уништи оно што бомбе нису порушиле. Она је дивљачки упропашћивала библиотеке и научне збирке, разбијала лабораторијска постројења и инструменте, разносила предмете од вредности...

Сада ће на тим полуразрушеним зградама, у тешким условима недостатака најпотребнијих ствари, поново отпочети рад. Удружење студената медицинара, које је дало толико чланова Народно-ослободилачкој борби, почело је са активношћу. Другови, који су дошли из војске, организовали су иницијативни одбор са задатком да испита могућности за обнову наставе. Образоване су комисије које су испитивале наставни план, могућности обнове рада, рад факултета за време окупације, економска питања и питања уџбеника.

Наставни план ће по одлуци министарства бити измењен, избацивањем непотребног градива и допуњавањем новим предметима (руским језиком и основним друштвеним наукама). Комисија која је имала да испита могућности обнове рада на факултету, дошла је до закључка да је и поред огромних штета које су под окупацијом нанесене, ипак могуће одмах отпочети са радом. Што се тиче рада факултета за време окупације, утврђено је да је било много злоупотреба при полагању испита и стицању семестара. Министарство просвете донело је одлуку да се не признају дипломе, испити и семестри добијени или признати за време окупације, за које специјално образоване комисије не нађу да има основа да им се призна важност.

Предратне економске студентске организације (мензе, потпорно удружење) не постоје; њихова имовина је разнесена па је због тога неопходно да се економска питања хитно реше, како би се омогућило сиромашним студентима да наставе са студијама. Помоћ народне власти и других организација неопходна је за успешно решење овог питања.

Велики проблем је недостатак уџбеника. Утврђено је да уџбеника има врло мало, а оскудица хартије спречава штампање нових.

Као плод сарадње студентског удружења и универзитетских власти, од 13 до 20 маја вршиће се упис студената на Медицинском факултету, а одмах потом почеће редован рад. Услед техничких тешкоћа за сада ће се уписивати само слушаоци који већ имају 4 семестра. Трогодишња окупација и фашистичке рушевине оставиле су тешке последице тако да су технички услови за рад далеко тежи него пре рата. Али чињеница да се факултет сад налази у новој Југославији, демократској држави која нема других интереса сем интереса широких народних маса, отвара широке перспективе развоју свих научних установа.

Р.

Пошумљавање обале Ибра

Поред напорног рада у току омладинске недеље, омладина Краљева није престајала са радом на обнови наше земље. Поучена искуствима стеченим у току Светске омладинске недеље, она је још више појачала своју активност. Тако је ставила себи у задатак да изврши пошумљавање леве обале Ибра, који протиче поред саме вароши. Радило се пожртвовано и ударнички, тако да је чета од 104 омладинца и омладинке успела да засади 3.000 комада багремових садњика за један сат. Садњике су биле висине од једног метра, а засађиване су у дубину једног ашова. У организовању посла као и на самом раду истакао се нарочито друг Раде Митић. Другог дана рада омладина је завршила пошумљавање обале и засадила укупно 8.000 комада багремових садњика. Нарочито видног учешћа у раду узела је средњошколска омладина. Она је на овом раду доказала да и поред школе коју похађа сваки дан, налази времена за рад на обнови наше земље.

Петар Човић

Слобода је дошла

Јуче су Немци и усташе били у селу и на ивици шуме пред селом. Изрили су плодне њиве, ископали ровове.

Почео је наш јуриш... Село је било под ватром наших бацача и топова.

Јуче су мјештани морали да се склањају од гњева прогоњеног и тученог непријатеља, да сакривају своју стоку.

Жене и дјеца дрхтали су од страха по подрумима.

Јуче се мувала селом руља унезвјерених и бијесних биједника — непријатељских војника.

Јуче је село било у агонији...

А данас...

Сеоским улицама пролази непрекидна колона ослободилаца, Титових војника, кола, камиони, топови.

Данас су протутњали кроз село наши тенкови, обавијени облаком прашине, праћени задивљеним погледима мјештана. Одјурили су напријед, да би још више убрзали наше брзе јурише.

Данас су куће окићене заставама. Рафалима изрешетане зидове красе свјеже, наше борбене пароле.

Данас, село је већ почело да оживљава, да ради... Растурају се дрвени бункери, ваде се из њих дебеле греде, поправљају се порушени мостови.

Успостављена народна власт врши своју дужност. Омладинке су организоване. Прикупљају за рањенике храну и постељину.

Данас су жене на њивама и у баштама. Затрпавају празне, напуштене ровове, припремају земљу за ново рађање.

Селом одјекују борбене пјесме. Наша музика концентрира на улици, окружена, као обично десецима радознале дјечице и покојом женом, која, идући за послом, застаје да слуша музику. Одавно је нису чули...

Данас је празник — слобода је дошла...

Радослав Лазаревић

ПОД ЧЕЛОПЕКОМ

»Другови, командир је рањен, ето га, заостао је...« продорно је узвикнуо један борац прве чете.

Непријатељ тек што нам није пресекао отступницу. Треба брже да се пребацимо на нови положај, да му затворимо пут. Меци пљуште и рију по снијегу, око нас. А сада...

Љубица Модрић још је једанпут погледала око себе. Швабе су се приближавале све ближе и још мало па ће да ухвате командира. А он, окренуо главу и гледа у њу. Застала је постиђена. Осетила је као неправду што још може да хода, док он беспомоћно лежи и чека смрт.

И млада Кордунашица се вратила назад. Није ишла сама. Истранин Дименко Милета пошао је с њом.

Швабе су прилазиле све виши и нису већ ни пуцали. Вјеровали су да ће их ухватити живе. Па ипак нити Љубица нити Дименко нису помишљали да оставе рањеног друга. Ако погину, погинут ће племенито.

»Предајте се«, издерао се је један бандит десетак корака иза њих.

Не, не, не може, не смије — тутњало је Љубици у глави. И као да хоће својим тијелом да заштити свог командира, усправи се између њега и швабиног шмајсера.

Још је била жива кад је гадан, исцерених зуби стигао до ње. У руци је држала бомбу, али није више имала снаге да извуче осигурач. На уста јој је навирала крв.

Дименко тешко рањен, успио је да се извуче. Кад је причао о Љубици, у очима су му биле сузе.

Наша Драгица

Сви су је волели. Под титовком лепршали су јој праменови косе боје зрелог жита. Говорила је угодним засјењеним алтом. За сваког је имала по коју љубазну ријеч, са сваким је била истинска другарица. Своју дужност помоћника комесара прве чете III батаљона, вршила је Драгица Делија с вољом и енергијом. Храбра у борби и марљива у сваком раду, била је примјер својим друговима.

И 24-I у рову код Малог Грђевца је и Драгица Делија са својом четом. Између нашег и непријатељског положаја лежао је рањени друг Сној Леополд ађутант II мословачке бригаде. Он је већ неколико сати лежао на снијегу. Непријатељ је непрестано слао рафал за рафалом и онемогућавао, да се друг спасе. Драгица није то могла поднијети. Излетјела је из рова и потрчала према рањеном другу. Стигла је до њега, али — пала је тешко рањена. Другови су отворили жестоку ватру. Шесторица су се дигли из ровова и успјели обоје донијети на наше положаје.

Референт санитета бригаде помно ју је превијао. Премда је рана тешка и мора да проузрокује ужасне болове, Драгица је шутјела.

Више него мужевно је поднашала бол. Плава јој се коса расула по слами тек на челу сјајиле су се ситне капљице зноја. А онда је отворила очи.

— Грга, узалуд се мучиш, нема смисла... рекла је тихо референту; као да се ради о другом човјеку.

Саони су кренуле. Да ли ће стићи на вријеме у болницу, брујало нам је у глави.

Рањени 15-годишњи курир

Трећа чета III батаљона треба у напад. Наређење се мора однети одмах, хитно, у команду чете. Управо, што хитније! Треба гонити непријатеља, тући га, не дати му да одахне, да се утврди. Тући га и бити му за петама без предаха, без обзира на тешкоће.

Бранислав Петровић, петнаестогодишњи курир, однеће наредбу.

Хита наш курир, мине ударају око њега. Хита он... Одједном једна мина пада у његовој близини. Један гелер га погоди. Рањен је. Па ипак, набраних већа и стиснутих зуба иде он даље. Наређење мора однети — чета ће кренути у напад. Учиниће он то... Иде. Чак и жури. А крв већ лије. Даље, само даље...

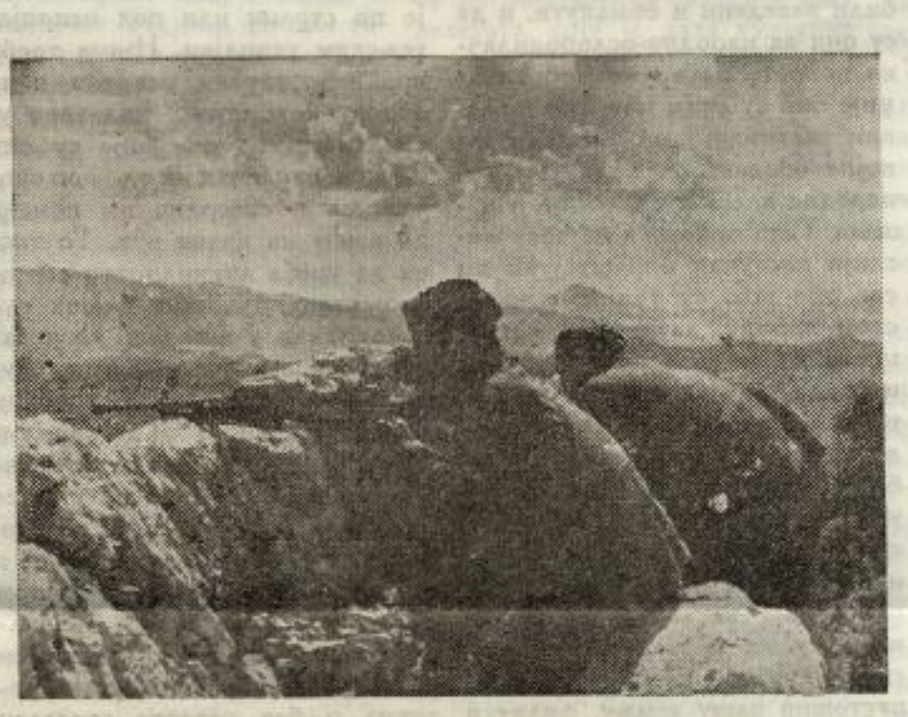
Команда добија заповест и чета полази у напад.

Курир посрће. Тек сада је осетио рану. И док другови јуришају, прегледају њега. Рана није лака. Треба га пренети у болницу.

»Није ми жао што сам рањен« — говори он на одласку — »али кад помислим да баш сада, у завршним борбама за ослобођење неће учествовати, ех, другови, тешко ми је«.

А јуриш је успео...

Душан Тошовић

Наши митраљесци на положају

ТАРАН — ОРУЖЈЕ ЈУНАКА

(Написано специјално за „Млади борац")

Прва година борбе совјетског ваздухопловства обележена је многим славним подвизима совјетских авијатичара, у првом реду њиховим херојским »таранима«. У историји Отаџбинског рата »таран«*) ће остати забележен као највиши израз чврсте воље совјетских људи за уништењем непријатеља по сваку цену.

Име гардиског капетана Алексеја Хлобистова, хероја који је три пута извео судар са непријатељем у ваздуху, добро је познато браниоцима Совјетске поларне области. Његови ратни другови су му дали једноставан али прикладан надимак: »Руско срце«. Сада, када посматрамо догађаје из даљине, јасно се оцртава не само пламен витешке природе тога авијатичара, већ и његова хладнокрвност, храброст и проницљивост.

У детињству га нису привлачиле сребрнасте крилате машине. Као и сви његови вршњаци, Алексеј Хлобистов није био навикао, нити је волео да заостаје иза других. Такав је био и на раду у једној од омладинских радних бригада Перовске фабрике локомобила. А када је земљом одјекнуо поклич: »Омладинци у авијацију!«, он је закључио да ће као авијатичар бити потребан отаџбини исто толико, колико јој је потребан као електро-монтер, и уписао се међу прве у аеро-клуб.

Отаџбински рат је затекао Хлобистова у ловачком пуку, који је бранио Лењинград од напада из ваздуха. Почетком јула имао је први пут прилику да се сукоби са непријатељем. Он је узлетео с намером да испроба »галеба« и том приликом је изнад језера наишао на два »Јункерса-88«. Било је опасно упуштати се у борбу на апарату који се још не познаје добро. И поред свега тога он је оборио један авион, док је други успео да побегне. Тако је Алексеј Хлобистов отпочео серију својих победа.

Друга победа је показала колико је упоран и истрајан совјетски авијатичар. Једне облачне ноћи, док је био у патроли изнад свога аеродрома, Хлобистов је изненада приметио да поред њега крстари непријатељски извиђач. Он се дао у потеру за њим. После прогоњења, које је трајало 43 минута, он је стигао непријатеља и оборио га.

Преко 360 борбених летова било је убележено у књизи Алексеја Хлобистова. Ту су били и смели препади на непријатељске аеродроме и одважни напади из ниског лета и огорчене ваздушне битке. Када је доспео на северни фронт, Хлобистов је већ био зрео и искусан авијатичар са одликовањем на прсима.

13-ог фебруара 1942 год., он је учествовао у првом сукобу »Томахавка« са »Месершмитима 109« на поларном фронту. Исход битке запањио је непријатеља: било је оборено 5 »Месершмита« од 6, колико их је укупно било, док је од истог броја »Томахавка« само један био принуђен да напусти борбу, али је и он успео да се довуче до свог аеродрома.

То се догодило у самом почетку окршаја. Пилот Селезњев, чији је авион био оштећен, запао је у извртни вираж. Авион, над којим је пилот изгубио контролу, почео је катастрофално брзо да пада, док су га одозго нападала два »Месершмита«. Алексеј је похитао у помоћ. Он је растерао Немце и тиме дао могућност да се срећно врати у базу, а затим је заједно са осталим друговима победнички завршио битку.

8-ог априла 1942 год., показале су се у свој својој величини пилотске способности Хлобистова, као и његова спремност да се жртвује за отаџбину до последње капи крви.

Тога дана је узлетело 6 совјетских ловаца с намером да нападну непријатељске положаје из ниског лета. Када су били изнад циља, приметили су 28 »Јункерса« и 5 »Месершмита«. Шест према двадесет и осам. Однос снага очигледно није био у нашу корист. Наши авијатичари су прво напали »Месершмите«, а затим су се окренули против »Јункерса«. Већ у првим минутима битке Алексеј је оборио једног »Јункерса«. Када су »Месершмити« покушали поново да нападну совјетске авионе, били су натерани у бегство.

Али зар се може дозволити да Немци побегну! Алексеј је кренуо у потеру за »Месершмитима«. Ето, једнога је већ стигао. Срце му је уздрхтало, али му је мозак радио прибрано. Било је већ касно да се отвори ватра. Постојало је само једно решење. Пошто је добро проценио чврстину доње површине »Томахавка«, Алексеј је налетео на Немца и уништио га, али је том приликом и његов авион остао без конзола.

У том тренутку искрснуло је из облака још 8 »Месершмита«. Наступио је критичан тренутак битке. Било је потребно одмах деморализовати Немце, раздвојити их, а затим тући једног по једног. Командант групе, капетан Поздњаков, пошто је одлучио да по сваку цену уништи чеони непријатељски авион, сударио се с њим и оборио га. Одмах за њим кренуо је у напад Алексеј Хлобистов са својим оштећеним апаратом. Он је улетео у групу непријатељских авиона. Два »Месершмита« су покушала да га захвате у клешта. Тада су другови чули у својим слушалицама снажни глас Алексеја Хлобистова:

— За отаџбину! Идем на »таран!«

Догодио се невиђен случај у историји авијације: у току једне исте битке, један исти авијатичар је са својим тешко оштећеним апаратом по други пут успео да »протарани« и уништи непријатељски авион.

— Било је лако борити се. Враћати се кући — исто тако. Једино ми је било тешко да атерирам — говорио је он друговима после борбе. У тим речима верно се оцртао лик Алексеја Хлобистова.

Није прошло ни две недеље, а Хлобистов је опет морао да се лати опробаног страшног оружја, додуше под другачијим околностима.

У току огорчене борбе против надмоћнијег непријатеља, његов авион је био погођен и већ је почео да га гута пламен. Остало му је свега неколико секунди времена да искочи из запаљеног авиона. Међутим, он је у том тренутку приметио да једном младом совјетском авијатичару прети смртна опасност. Не двоумећи се, Алексеј Хлобистов је донео одлуку, за коју су способни само заиста храбри људи.

Он је управио свој запаљени авион у правцу фашистичког авиона и скрхао га у судару. Живот младог авијатичара био је спашен. Спасао се и сам Хлобистов, пошто је успео да отвори падобран.

Такви су совјетски људи, који се боре за свој народ и за своју вољену отаџбину.

генерал-мајор **Иван Сергејев**

*) Начин борбе совјетских авијатичара који се састоји у уништавању непријатељских авиона вештим сударом у ваздуху.

„На њиховим гробовима место ружа омладина ће подићи дрварску фабрику, изградити нов Дрвар, нов Бихаћ"

Пред нама је Дрина. До недавно, она је била граница. За њу, за њену десну обалу, за видик који се мрачио на Сувобору, Медведнику и губио у Посавини у срцима бораца Прве и Друге пролетерске, буктала је чежња слободе и разгарала се у пламене јурише. Тада су се у њене валове утапали румени млазеви њихове крви... А сада Дрина спаја слободну Босну са слободном Србијом. Трагови битке још су свежи. Попаљене куће и кровови смрскани артилеријом. На њивама и зеленим ливадама, као исцељени чиреви, рупе од топовских граната.

Види се Зворник. Некада се туриста одушевљавао његовим црвеним крововима, уоквиреним зеленилом и минаретом чији се шиљак забада у небо. За њега, тамо преко Дрине била је Босна са својим касабама, коју је романтичарска лаж представљала као земљу севдаха, на чијим су ћепенцима седели самозадовољни људи са фесом, чибуком и кафом. Ми нисмо видели такву Босну. Ми смо гледали Босну у чијим се планинама рађала слобода и наша срећа. Ми смо гледали народ који је патио, људе који су све дали за слободу наших народа. Ми смо с пијететом прелазили Дрину и улазећи у Зворник гледали не само његове порушене и попаљене куће, већ људе, жене и децу-пионире, тражећи на њиховим лицима трагове толиких офанзива.

Босански пејсаж... Рат је изменио његово лице. Гледајте: поред друма који се распреда ка Власеници и на Романији, згрчени костури попаљених немачких камиона и тенкова. Порушени мостови. Дрињача, у чијем смо зеленом огледалу тражили и сада трагове крви од усташких жртава. Свуда около попаљене куће на чијим згаришгима ђипка коров. На друму од Зворника до Соколца групице жена и дечака са торбама и џачићима купљеног жита.

— 12 кила кукуруза. Три дана идем, па добро је када сам и толико нашао. Усташе ми убиле оца, а Немци и четници отерали сву стоку. Море, када смо слободни па нек и гладујемо — прича 14-годишњи дечак из Соколца који је 24 часа висио на конопцу иза стене, кријући се од усташа.

Свуда згаришта и само згаришта и њиве неузоране, зарасле коровом. Човек би хтео да више ништа не види. Шест жена вуку плуг, а старац за плугом подвикује: ајд, ајд! Ајд! То више није усамљен случај. Идући ка Власеници од укупног броја орача две трећине људи су вукли плуг место стоке. Ми више нисмо ништа видели. Пред нашим очима клатиле су се од умора жене и девојчице вукући плуг...

Када смо се испели на Романију било нам је лакше. Не зато што нисмо видели ораче и згаришта, већ зато што смо видели освету за све! За попаљена села, за кацу на Дрињачи, за црне мараме мајки и сестара, за гладну децу, за ораче... Гробља швапских стрвина! Спљескани камиони, тенкови, луксузни аутомобили, кола... Зјапе и рђају шлемови са кукастим крстом и Павелићевим „У". Хрпе кутија од пождераних конзерви. То је њихов идеал. За њега су палили и убијали. Одвратан задах швапских лешева и коња натапа шуме романијске. Свуда до Црвених стена, до Сарајева. То је правда!

Неће дуго проћи а ветар ће развејати смрад, земља ће сакрити њихове отпатке, — опет ће смолом замирисати шуме романијске. На згариштима ниће нова села, а по пољима људи неће вући плуг. То је правда!

*

На I Конгресу омладине Босне и Херцеговине, непобедиво племе причало је о босанској епопеји, о омладини која је сломила седам офанзива. Дуга је листа њиховог херојства. Пред босанском стварношћу немоћно је перо.

Делегат IV дивизије прича: „Када је требало уништити непријатељско упориште утврђено бункерима, два ударна клина за пробој и опкољавање чине омладинци — добровољци. Непријатељ даје жесток отпор. Клин бива скоро потпуно уништен. Шездесет их је мртвих. „Мора се напред" — каже командант, а кроз строј пролази шапат. Траже се добровољци! Скојевци напред! Ударни клинови се поново формирају и непријатељ бива уништен". Омладинка Мила Бјелић, одликована Орденом за храброст и Партизанском звездом трећег степена у једној борби после погибије водника и десетара узима команду над водом, убија седам Немаца, превија шест рањеника и износи их са положаја. А Осман Османчевић, пушкомитраљезац, само у једној борби убио је 30 Немаца.

У Херцеговини је од ослобођења до данас формирано 8 радних бригада са 15.000 омладинаца и омладинки. Они су на изградњи наше порушене земље дали 250.000 радних дана. Не само да се у бригадама искивало братство Срба и Хрвата, већ су се и на Љубушком пољу омладински батаљони, обрађујући хрватска поља, а хрватски омладинци српска поља, братимили међу собом.

Млада муслиманка Бесима Калазовић из Цазинске крајине, прича о патњама муслиманског живља у старој Југославији, о клању муслиманске деце и силовању девојака од стране великосрпских плаћеника, Дражиних четника. „А данас, када смо добили сва права — каже млада муслиманка — које један човек може имати, женска муслиманска омладина сврстава се у редове нашег Уједињеног савеза. 500 муслиманских омладинки било је на срескоm збору у Цазину. Моје другарице активно помажу нашу власт. Омладинка Џахида открива 9 зеленаша и пријављује их властима, а после и сама одлази у војску".

„Преко нашег Бирча — каже сеоски омладинац Петко Блазачић — прешло је 7 офанзива. То није омело нашу борбу. И када је непријатељ био у селима, ми смо држали конференције, и ако су нас четници тукли митраљезима и бацали бомбе. Једном су четници опколили пионирску конференцију. Они нису могли да побегну, већ су се сви попели на дрвеће и сакрили у гране. А ујутру скупљали се са песмом: „Друже Тито, љубичице бела". Двадесет пет омладинских радних чета има непокорени Бирч. Оне су саградиле 450 порушених кућа и направиле 50 км. пута нашим јединицама, које су надирале ка Сарајеву".

12-годишњи курир 27 дивизије Ибро Хасанбегић, коме само петокрака штрчи изнад катедре прича просто и убедљиво: „Ми смо испратили дивизију „Принц Еугена" из наше земље. Уништићемо и последњег непријатеља. Чуваћемо мучно стечену слободу и братство тврђе од челика".

Стана Врачар, сељанка из Крајине од I до II Конгреса омладине Југославије дала је 265 радних дана за нашу војску. „Од II Конгреса — прича она — нисам могла да дам толико радних дана, јер сам изабрана у народну власт. Па ипак, чим има нека већа акција ја тражим да ме ослободе дежурства и идем на рад". Њена радна бригада саградила је 470 кућа, а у седмој офанзиви спасла 370 рањеника и апотеку.

„Радна бригада из Гацка — прича делегат Садит Чампар — четири дана и четири ноћи чистила је снег без престанка да прођу наши рањеници. Два дана и две ноћи преносили су рањенике без одмора из Гацка на Чемерну. Тада се смрзло неколико другова".

Јакица Дукић, пионир из Власенице, говори о пионирима: „1942 године у Шековићима 100 партизана нападнути су од 600 четника. Наши су се морали повући. А ноћу су им наши пионири украли један тешки бацач, један митраљез и много муниције. Ми смо мрзели четнике исто као и Немце".

Бранко Вукобрат, делегат из Босанског Грахова, набраја невиђене херојизме омладинских радних бригада дрварског округа. Милион и петстотина хиљада радних дана дале су 7 омладинских бригада дрварског округа. Три омладинске радне бригаде у току Светске омладинске недеље пустиле су у саобраћај пругу Дрвар —Стрмица. „Наш крај — рекао је Борко Вукобрат — засејан је костима најбољих синова наше земље. На њиховим гробовима омладина ће подићи цвеће. Али то неће бити руже, већ дрварска фабрика, изграђен нов Дрвар, нов Бихаћ".

Козарска радна бригада „Зоја Комсодејанскаја" у претконгресном такмичењу дала је 360.000 радних дана. Извела је 39 крупних бригадних акција. „Радили смо крвавих ногу по снегу" — рекла је делегат Даница Тица.

Невиђени херојизам показао је командир чете Пекез Душан из Јање, који у претконгресном такмичењу убио 114 непријатељских војника. А у борби при преласку Пиве с пиштољем убио је 40 непријатељских војника. Његове груди краси Орден за храброст. Пред делегатима је само рекао: „Борио сам се не жалећи живот, и од сада ћу се борити да оправдам ово што носим на грудима".

Јуре Марек, омладински руководилац 53 дивизије, донео је поздрав умрлог омладинца, који је рањен пред смрт рекао последње речи: „Поздравите омладински Конгрес Босне и Херцеговине и реците му да у име моје пошаљу поздрав другу Титу с ким сам ја играо Козарачко коло".

Добрица Ћосић

Делегати на Конгресу антифашистичке омладине Босне и Херцеговине

НА АЛИЛОВИЦИ

Омладина Тополице отпочела је 19 априла сечу балвана на Алиловици (Копаоник). Омладински батаљон састављен од 200 омладинаца целог топличког округа дао је 1895 радних дана, насекао балване за 26.507 шлипера и оборио 3347 букава. Овакви резултати постигнути у времену од 19 до 30 априла, када је сеча завршена, омогућени су такмичењем које се спроводило између чета, водова, четворки, појединаца и читавих срезова. Прво место заузели су омладинци јастребачког среза, који су се у току рада показали као најбољи. Они су дали и најбољу четворку у целом батаљону. Са 402 радна дана они су оборили 639 букава и насекли 6.491 балван за шлипере. Најбоља ударна четворка овог батаљона у току целог рада била је четворка Властимира Судимца, 19-годишњег омладинца из Пребрезе. Ова четворка је радила чак и онда кад се услед рђавог времена није радило. За 42 радна дана она је оборила 157 букава и насекла балвана за 1023 шлипера. Овим резултатом постављена је највећа норма. Исто тако треба истаћи двојку Добросава Шутановца и Вуксана Миловановића, која је за 18 радних дана оборила 37 букава и насекла балвана за 536 шлипера.

По повратку са завршеног рада извршено је, у оквиру првомајске прославе, додељивање награда ударницима. Сва четири омладинца из четворке Властимира Судимца награђени су књигама док је сам Власта као најбољи ударник добио џепни сат од претседника Окружног одбора УСАОС-а друга Велимира Матића.

Н.

Омладина Тополице ради на изградњи пруге

Окружни народно-ослободилачки одбор преузео је на себе завршетак изградње важне железничке линије Куршумлија—Приштина, која је почела да се гради још пре почетка рата. Омладина Тополице понудила се да сама одмах почне са првим радовима како би се пруга што пре оспособила за саобраћај. У недељу 15 априла отпутовала је група од 200 омладинаца из свих места округа топличког на радилиште које се налази 14 км. од Куршумлије. Омладинци ће радити на сечи шлипера који су потребни за изградњу пруге. Са радом се почело одмах.

НАРОДНИ ХЕРОЈ

ПЕТАР БОРОЈЕВИЋ

Априла 1941 млади Козарчанин Петар Бороjевић је пошао да брани своју домовину. Слом га је затекао далеко од његове Козаре — у Словенији, у Љубљани. Петар је похитао својој кући — није хтео да се преда и иде у ропство. А усташе су већ клале Србе по Хрватској. Петар је морао да пође. Осам дана и осам ноћи је пешачио кроз њиве, шуме, далеко од друма и вароши. Стигао је у Козару. Прошао је Кнежпоље, дошао до своје општине Костајнице и похитао у своје село Читлук. Петар није имао никог код куће: отац и мати су му умрли кад је имао свега пет година. Одувек је био сам — и мучио се заједно с његовом драгом Козаром. Доцније га је узео стриц, али му није дао да се школује и Петар је морао да оде од њега. Радио је у пекари, касније прешао у задругу и школовао се — сам се издржавао.

1941 Козара је ћутала и скривала своје најбоље синове по мрачним шумама. Народ их је чувао и хранио. Козара се спремала за устанак. У шуми се родно први одред од 20 људи. Водно га је Младен Стојановић а Петар је био међу првима у њему. Ноћу су излазили из шума и силазили доле у села. Са најверинијим друговима — најбољим омладинцима из села — стално се одржава веза. Петар набавља и купује оружје.

Први август. Козара је дигла главу и поносно кренула у бој. Горе усташке општине по селима Кнежпоља, а мали козарски одред се спушта до села и уништава прве усташе. Почела је велика и тешка борба за слободу. Козарски одред је нарастао у II крајишки одред на преко 200 људи. Читав народ Козаре се бори — мајке и деца носе храну борцима у шуми. Почињу акције. Са једним митраљезом одред води борбе са усташким гарнизонима, пали касарне, жандармеријске станице, уништава фабрику »Добрљин«, диже у ваздух вијадукт на Уни. У Сводни су разорили утврђени крај железничке станице. Заробили су први митраљез.

— Сад нам ни швабе не могу ништа! веле с поносом борци. Нападају на Подградце, пробијају се у град и пале усташку пилану. Велики плен — сад има у одреду аутоматског оружја. Ноћас су им јавили да наилази возом из Загреба за Бања Луку транспорт с оружјем. Крај Волиње лети у ваздух велики мост преко Уне. Динамит су тајно донели љешнарски радници из рудника, али га има врло мало и морају да штеде.

Пети децембар. Прва велика акција. У Мраковници има 650 усташа — одлично наоружаних. Одред полази у напад. Петар је водник. Носи пушкомитраљез. Мраз је велики, снег дубок. Налетели су борци са свих страна и прелетевши преко ровова, оставили су за собом мртве усташе у њима. Пре тога је сваки борац имао свега 7 метака а ни то није смео све да потроши. Сада имају свега: и бацаче и митраљезе, које су отели од усташа. Одред је нарастао на 1000 људи.

Јануар 1942 — дубичка офанзива. 25.000 швабa и усташа опкољава крајишки одред. Велики снегови су завејали њиве и поља, друмови су препречени сметовима. Швабе се пробијају, а из малих шумарака крај друма излети чета и јуриша. На Крушковцу се воде најкрвавије битке. Лопи крв по белом снегу. Швабе су у рововима. Ноћ. Петар полази са три друга ка швапским рововима. Снег је дубок и он се пузећи пробија кроз њега — испод њега. Баца бомбе и с револвером улеће у ров. Унутра СС-овци и један официр. Поново су запраштали револвери и швабе су мртве. Петар је рањен. Брзо се враћају својима и носе први швапски »шарац« и шмајсере. Нико није знао руковати њима. Дубичка офанзива је разбијена.

Март. У Источној Босни четници. Полази I пролетерски крајишки ударни батаљон, 300 најбољих бораца Козаре да их уништи. Петар је командир чете. Али, он и даље носи пушкомитраљез и увек јуриша први. Разоружали су 5000—6000 четника и домобранаца, створили нове одреде. Дошли су чак до Добоја.

Јуни—јули. Козарска офанзива. Са севера и југа, са свих страна Босне, кренуле су хорде Немаца и усташа — 85.000. Џестама од Бања-Луке, Приједора, Добоја, Градишке, Дубице и Новог, гмижу швапски тенкови, тутњи тешка артилерија. Стеже се челични обруч око Козаре. Три хиљаде против осамдесетпет хиљада. Оживљавали су изненада мртви и ћутљиви шумарци и сејали смрт међу швабе и усташе. То су биле козарске заседе. Петар је водио своју чету из јуриша у јуриш. Швабе су клале све што затекну код кућа и децу, и жене, и старце. Гореле су куће по Козари заједно са укућанима. Горе, испод Подгрмеча, воде се фронталне борбе. Штуке по читав дан налећу бесомучно и засипљу наше бомбама и митраљезима. Оздо, са брегова, туче швапска артилерија. Двоструки обруч прети да згњечи и подави. Мора се извршити пробој. Петрова чета је најбоља — он полази први. У само свитање кренули су бомбаши. И Петар је био с њима. С ножем на пушци привукли су се рововима и ускочили међу швабе. Пробили су се кроз оба обруча. Швабама долази појачање. Надиру нови тенкови. Петар, са 12 другова, лежи сакривен у јарку крај друма. У рукама стежу флаше с бензином. Очи ужагрено продиру кроз шипражје. Већ су ту швапски тенкови. Лете флаше и горе челичне немани. Четири тенка су уништена. Остали беже. Угрожена је затим болница у позадини. Рањеници морају да се спасу. Петар полази и друге ноћи се пробија — извлачи све рањенике и читаву болницу.

Формирана је II крајишка бригада. Напад на Јајце. У бригади нема тешког оружја, а швабе и усташе се утврдиле по бункерима и рововима. Петар полази са целом четом у препад. Већ има план: »гапом« крај друма привлачи се граду. Стражара су задавили и улетели између бункера. Зашли су за леђа швабама и флашама с бензином и бомбама јуришали на камене бункере. Лизнуо је велики пламен и бежале су швабе из бункера — а наши митраљези су их косили. Бригада је могла да уђе у град. Јајце је заузето — ослобођено.

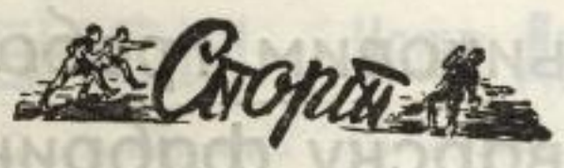
Бихаћ. Воде се борбе у граду. Код моста велико упориште усташа. Не може да се продре у град. III батаљон је јуришао и дан и ноћ и није га могао освојити.

— Ја ћу уништити упориште! јавља се Петар команданту батаљона. Са 13 бомбаша полази крај кућа, пузећи јарком, претрчавајући од куће до куће. С прозора клокоћу митраљези и челик кида калдрму и зидове кућа крај Петра. Но, он је већ крај усташа. Његове бомбе улећу кроз прозоре. Налеће на врата кроз која пролећу усташки меци. Врата су пробијена и он је унутра. Нешто тешко му се свалило на леђа. Петар баца пушку с бајонетом и хвата усташу. Ръу се преко лешева. Петар се рве велом, а десном вади револвер и притиска га усташи на трбух. Прасак и усташино тело клону. Упориште је разбијено. После пет сати Бихаћ је пао.

Крај 1942. У Босанском Новом скупио се олош, који је палио и убијао по Козари. Град је утврђен, осигуран бункерима и жицама, пругом крстаре блиндирани возови, а џестама се ваљају тешки тенкови. Три ноћи је дивизија јуришала без успеха на жице, камене бункере и челик. Командант дивизије наређује пробој.

— Ја ћу с мојом четом! Јавља се Петар. А имао је силну чету. Ноћ је била мрачна. Кренули су између Уне и Сане, крај саме пруге. Привукли су се близу и полетели. У првом налету су поклали швабе у рововима. Пробили су и други низ утврђења. Били су већ у граду. Тенкови су јурили улицама а из кућа су севали митраљези. Петар се пробија до циглане и пали околне куће. То је био сигнал да је пробој извршен. Али швабе и усташе су их затворили у граду. Петар сазива чету и креће назад. Са свих страна их је тукло. Гонили су их тенкови. Петар је рањен на седам места, у руке и главу. Лева нога му је пребијена. Пробили су се — његови борци га носе даље. Лежао је два месеца и кад се пребацио преко Ибра за Црну Гору, — по пети пут — рани га митраљез из авиона. За своје подвиге Петар је одликован орденом Народног хероја Југославије, — то је трећи наш Народни херој.

В. В.

Пред рођендан друга Тита

Омладина Србије није никад пропуштала прилику да изрази своју оданост и своју љубав према највећем пријатељу младих, другу Титу. Нова држава, коју су наши народи под руководством друга Тита створили у љутој борби са страним и домаћим фашистима је држава која омогућује свестрани развој омладине. Омладина је такву државу желела, за такву државу се борила и давала небројене жртве. Иако су фашистички злочини и рушења довели нашу земљу и народ у тежак положај, ипак се већ — према ономе што се у тешким данашњим условима постиже — јасно оцртава перспектива срећне будућности која ће младом нараштају омогућити живот о коме су сањали најбољи омладинци наше земље и за чије су остварење давали животе. Зато ће омладина целе наше земље прославити рођендан друга Тита, 25-ог маја, као свој највећи празник. Поред других манифестација које се спремају за овај дан, одељење за фискултуру и спорт Централног одбора УСАОЈ-а, организоваће уочи рођендана маршала Тита масовна омладинска штафетна трчања широм Југославије. Из свих федералних јединица тркачи ће носити нарочито израђене палице у којима ће бити писмене честитке омладине маршалу Титу. За сада су предвиђена штафетна трчања из Босне и Херцеговине, из Црне Горе, из Хрватске, Македоније и Војводине.

Штафета из Босне поћи ће од Сарајева, преко Рогатице и Вишеграда до Ужица где ће се штафета Босне сусрести са штафетом из Црне Горе. Од Ужица ће поздрави босанско-херцеговачке омладине, заједно са поздравима црногорске и српске омладине бити, преко Ваљева, пренети у Београд. Македонска штафета, која полази од Скопља, ићи ће преко Врања, Лесковца, Ниша, Јагодине и Крагујевца. Штафета хрватске омладине поћи ће од Загреба, преко Новог Сада за Београд. Војвођанска штафета ићи ће од Вршца, преко Панчева за Београд. Поред ових штафета које ће преносити честитке омладине појединих федералних јединица, биће организоване и друге штафете, које ће преносити поздраве појединих крајева и округа. Тако ће једна штафета ићи од Кладова, преко Зајечара, Пожаревца и Смедерева. Штафете Пирота, Прокупља и Крушевца састаће се у Нишу, а одатле ће поздрави из сва три округа заједно ићи за Београд. Са фронтова и из удаљених крајева и јединица (Словенија, Хрватска), штафете ће ићи до главних штабова и штабова корпуса одакле ће се честитке упућивати радиограмом.

Сваки омладинац ће трчати по 1 км. Штафете ће бити тако организоване да ће по могућству кроз територију сваког округа трчати омладинци из тог округа, по територији среза омладинци из тог среза итд. Пошто ће кроз територију Србије, штафету са поздравима из федералних јединица преносити српски омладинци, пред уласком у Београд палицу ће прихватати омладинац из федералне јединице која је честитку упутила и донети је до циља. По времену поласка и доласка рачунаће се најбоље време и на основу тога ће се прогласити победничка екипа.

»Црвена звезда«—Репрезентација Босне и Херцеговине 8:1 (4:1)

У оквиру I Конгреса антифашистичке омладине Босне и Херцеговине, одржаном у времену од 6 до 10 маја у Сарајеву, одиграна је фудбалска утакмица између првог тима Омладинског фискултурног друштва »Црвена звезда« и репрезентације Босне и Херцеговине.

»Црвена звезда« је наступила у следећем саставу: Бјелић, Поповић, Станковић, Ћирић, Јовановић, Бајић, Шапинац, Митић, Томашевић, Печенчић и Хорватиновић.

У тиму »Црвене звезде« најбољи играчи су били Ћирић, Бајић и Митић.

У тиму босанско-херцеговачке репрезентације најбољу су игру дали Матијашевић, Павлић, Аврамовић и Шестић. Као целина, тим је, и поред изгубљене игре, потпуно задовољио.

Голове за »Црвену звезду« су дали Томашевић и Митић по 3, Печенчић и Хорватиновић по 1, а за тим босанско-херцеговачке репрезентације Аврамовић.

»Борац« (Београд)—»Максим Дивић« (Земун) 1:0

На игралишту омладинског спорт клуба »Максим Дивић« у Земуну одиграна је интересантна и лепа утакмица са радничким спорт клубом »Борац«. Гол је дао Поповић у првом полувремену. Голман Балтић у првом и Стојановић у другом полувремену, као и бекови у тиму »Борца« били су најбољи. Код »Максима Дивића« голман и лево крило Боровић истицали су се својом игром. Резултат је према игри реалан.

Футбалске утакмице у Пироту

У Пироту су првог и другог дана Ускрса гостовали футбалски тимови 46 и 22 дивизије.

Првог дана одиграна је утакмица између ф. д. »Црвене звезде« и тима 46 дивизије, која се завршила резултатом 4:3 (4:0) за »Црвену звезду«. У тиму 46 дивизије истакли су се Б. Анђелковић и М. Јовић, а код домаћих Митровић и Л. Тасић.

Другог дана играли су војни тимови 46 и 22 дивизије. После живе, узбудљиве и технички добре игре 46 дивизија је победила заслужено са 4:1 (3:0).

НА ДОНУ

Тежак ударац потресао је тенк. Широки млаз пламена прекрио је осматрачки отвор. Граната је ударила у доњи део КВ*). Механичару — управљачу Шаронову запалио се шлем са слушалицама. Он за тренутак испусти из руку полуге за управљање, а затим скиде шлем и угаси ватру. Он је тада осетио оштар бол у очима. Чинило му се да га је неко ошинуо преко корена носа. Али снажни тенк је живео: његово челично тело је подрхтавало. Мотор је радио. Шаронов пажљиво прође прстима преко склопљених очију. Он је хтео да напипа обрве, али их није нашао. Под његовим прстима била је гола, опаљена кожа. Пошто се утишао први талас бола, он с напором диже отежале очне капке.

Требало је одмах кренути даље. Тенк се налазио скоро у средишту противтенковских положаја. Шаронов је погледао кроз осматрачки отвор. Тамо, где се тренутак раније видело севање експлозија, тамо где се пресијавала на сунцу раж донске степе, сада је зјапила црна провалија. Шаронову се стегло срце од мучног предосећања неке непоправиве несреће. Он се упињао да што више отвори очи. На његовом челу избише крупне грашке зноја. Ветар је пирнуо кроз осматрачки отвор и расхладно вреду главу тенкисте. Међутим, тама која га је окружавала није се разишла. Шаронов се окрете према друговима и викну, иако ни сам није веровао својим речима:

— Момци, ја сам, изгледа, ослепео!

Не чекајући одговор, Шаронов помисли: „Шта ћу сада? Тенк не сме да стоји на једном месту. Не сме!"

Негде у близини пала је граната. Комади гвожђа потмуло ударише у оклоп. Шаронов притисну полугу и тенк се лако покрену. Слепи управљач повео је тенк напред.

У међувремену, у близини места битке, у селу у коме се налазио политодел, секретар парткомисије тенковске јединице читао је молбу за пријем у партију коју је поднео Шаронов. Молба је била написана на брзу руку пред јуришем. На ивици стола била су два листа исписана кривудавим рукописом. То је била аутобиографија механичара — управљача. Шаронов је Уралац. Пре рата дуго је живео у граду Молотову. Био је бравар, вичан сваком послу. Када је, ступивши у војску, први пут подигао капак на тешком тенку и погледао унутра, њему се отео узвик: „Е, ово је силна ствар!"

...Предвече у очи битке генерал је посетио тенковску јединицу. Посаде су се постројиле пред тенковима. Тешки КВ били су упола скривени високом ражи, која се уздизала до висине човечјег раста, а одозго су били маскирани грањем, које су војници покупили успут. Њиве су биле покривене цвећем. Лаки поветарац њихао је класје начичкано минђушицама бледо-жуте боје. Поред Шаронова су стајали: командант тенка поручник Напољски, артилерац наредник Заболотних, млађи механичар — управљач Подосиников и радиотелеграфиста Меншиков.

Генерал је обилазио посаду. На команду, тенкисти су узели став „мирно". Међутим, поред оних тенкова, код којих би се зауставио генерал, чули су се узвици, одјекивао је смех. Ова смотра пред битку личила је више на сусрет старих другова. Генерал је већ одавно био командант групе јединица, али су му тенкови и даље били најмилији род оружја. У овој јединици било је много његових старих ратних другова и он их је све знао поимениче. Генерал се зауставио испред Шаронова. Механичар — управљач видео је на његовим грудима, поред звезде Хероја Совјетског Савеза и двају ордена Лењина, и значку „За одлично управљање тенком".

— Како ћеш се борити сутра, Шаронове? — упита га генерал, пружајући му руку.

— Борићу се док ми очи виде, друже генерал-мајоре — рече Шаронов збуњено и поцрвене, кајући се због свог одговора, који му је изгледао разметљив.

Генерал је климнуо главом одобравајући и пошао даље.

...Сада, када је кренуо напред са својим тенком, слепи механичар — управљач се сетио минђушица које су украшавале класје ражи, значке на грудима генерала и свега онога што се десило један сат раније, када је отпочела битка.

Кријући се, пролазећи кроз јаруге, група тенкова КВ стигла је скоро до самих непријатељских положаја. Требало је прећи још само велико поље ражи, у длаку слично ономе, у коме су се јуче крили наши тенкови. Поље је имало сасвим миран изглед. Изгледало је да су се у њему можда крили само немачки аутоматичари и бацачи, али то је ситница за КВ. Тенкови су јурнули у раж. Међутим, врло брзо се испоставило да су наишли на противтенковски артилериски положај. У ражи је био скривен велики број немачких топова. У првој половини ноћи, када су наши извиђачи прегледали тај отсек још их није било. Међутим, непријатељ је успео до сванућа да испуни поље противтенковским оружјем. Касније је утврђено да је на простору од 5 км. ширине и 2 км. дубине било постављено око сто топова.

Већ после првих испаљених граната, које су експлодирале на бочном оклопу предњих тенкова, Шаронов је схватио тактику непријатеља. Немачки артилерци су имали намеру да пусте тенкове да прођу, а да затим отворе на њих ватру са кратког растојања, нишанећи било у бочну површину, било у задњу. Правећи се да не примећује најближи топ, Шаронов је већ скоро био пројурио поред њега, а затим је у пуној брзини нагло заокренуо и у трен ока се поставио челом према њему. Трзај унапред — и већ је куцнуо точак топа. Тако је тенк поручника Напољског прегазио 4 противтенковска топа и 3 минобацача.

Само да није било те глупаве гранате, која је ударила у доњи део туреле и тог изненадног слепила! Шаронов је неколико секунди управљао тенком у потпуном мраку, не схватајући још шта ће бити даље. У том тренутку поручник Напољски наже се према њему и викну:

— Шаронове, друже! Брзо уступи место Подосиникову. Одмах ћемо ти превити очи.

Шаронов је донео одлуку у истом тренутку чим је чуо глас поручника.

— Ја ћу сам, ја ћу сам, друже командире — рече он преклињући. — Свеједно, нико не познаје тенк боље од мене. Ја имам доста снаге. Ја ћу водити, а ви управљајте, друже командире, управљајте.

Шаронов је викао ужурбано, понављајући једно исто, као да се плашио да ће његове речи изгледати поручнику неубедљиве.

Тек што је ућутао, Шаронов је осетио лак ударац по десном рамену. Он је разумео. Одмах је осетио олакшање. Он је слободним покретом руке лако повео тенк у десно. Извежбаним чулом управљача осетио је да се под гусеницама налази неки метални предмет: топ. Иако слеп, Шаронов је унутарњим чулом вида осетио положај у коме се налазио топ. Он је окренуо тенк, прешао гусеницом тачно преко штита топа и кренуо даље газећи тенком послугу. Лаки ударац по левом рамену — и тенк иде лево. Ударац у леђа — и КВ јури напред. Додир по глави — значи „стој" и тенк се зауставља.

Покоравајући се руци поручника, слепи Шаронов је кидисао са својим тенком на све стране, газио топове и бацаче, набијао у земљу немачке артилерце. Он је гледао бојно поље очима свога командира. Слух му је постао необично оштар. Њему се чинило да кроз рику и буку мотора чује све шумове битке, сваки појединачно. Када би га Напољски упутио према циљу, Шаронов је не само ушима, већ и својим напетим живцима, свим својим бићем, осећао ломљаву судара металних маса и знао шта треба даље радити. Њему се чинило као да он сам, невидљив, иде испред свога тенка и показује челичној грдосији пут кроз поље. Тама која је обавијала Шаронова, сада као да није више постојала. Он није више напрезао опаљене очне капке, није се упињао да прогледа. Сва његова осећања утопила су се у напрегнуту пажњу, која је испуњавала његов мозак и срце. То му је вратило вид.

Шаронову се чинило да је прошло света неколико минута од тренутка када је непрозирни тамни застор пао пред његове очи. Уствари, тенк са слепим управљачем учествовао је у борби читав сат. КВ је прегазио још 4 топа и 3 бацача, давно оставио за собом поље ражи, скрхао тешки непријатељски тенк у судару и уништио топовском ватром 2 средња тенка. Када је артилерац Заболотних био рањен и када је понестало муниције, Шаронов је на знак поручника окренуо тенк и извео га из борбе.

Шаронов је изашао из тенка. Тетурајући се, он је стајао на шумској чистини ослањајући се на раме Подосиникова. Златна сунчева кугла бљештала је на чистом, кристалном небу. Шаронов је забацио главу горе. Небо је било црно. Око Шаронова је била ноћ. Он се тек тада сетио одговора који је дао генералу: „Борићу се док ми очи виде". Он се борио и онда, када оне нису више гледале.

А. Кривицки и А.Ољаков

*) Врста тешког совјетског тенка.

ЗА ПРАВИЛНИЈЕ СХВАТАЊЕ ДОПИСНИШТВА

Да би омладинско дописништво одговарало својој намени, први неопходан услов је да оно буде у потпуности истинито, да подаци у њему одговарају правом стању ствари. При значајној друштвеној улози коју штампа игра код нас, дописник има велику одговорност. Да узмемо један пример: ударници на пољу наше привреде треба да заузму почасно место у друштву, а то се пре свега постиже популаризацијом њихових подвига кроз штампу. Дописник који не обраћа много пажње на проверавање чињеница, могао би да пропусти да пише о заслужним ударницима, или обратно, да поклони пажње некоме ко је у толикој мери није заслужио, што наравно не би имало повољних последица. Дописник мора да има у виду да дописи са нетачним подацима срозавају углед штампи и самим тим је ометају да одговара својим задацима. Сви подаци у дописима морају бити проверени, и ако је то потребно ближе објашњени. Например, приликом резултата ударних јединица на сечи дрва, није свеједно да ли је извесна количина дрвета обрађена од стабала која су била раније оборена, или да ли су стабла била дебела и чворновата или без чворова и слично.

Други важан моменат који омладински дописници треба да имају у виду је нужност да се обрати пажња на оне акције које су у даном моменту од особитог значаја. Ако наша дневна и недељна штампа у својим чланцима пише о повећању продуктивности не само продужењем радног времена, него рационалнијом организацијом рада, коришћењем машина и алата, усавршавањем машина и сл. онда дописници треба да обрате пажњу на те моменте. Они у време такве агитације треба првенствено да пишу о подвизима ударника у том смислу, што наравно не значи да они не могу да пишу и о другим акцијама. Дописи треба да буду у складу са потребом и захтевом момента; кроз њих треба да се види конкретизовање на терену мере коју народна власт спроводи и за чије је спровођење штампа повела кампању. Са овим у вези је потреба да се дописи брзо састављају и хитно отправљају како би се избегло да стижу у штампу кад је акција о којој је реч престала бити актуелна. Добра штампа не може се замислити без брзог реаговања на догађаје. Због тога дописници треба да се чувају сваког одуговлачења у прикупљању података, писању и одашиљању дописа.

Као што карактер нове штампе, њено својство васпитача маса и значајног помагача у изградњи и подизању земље, одређује садржину дописа, он исто тако одређује и њихову форму. Треба наиме употребити ону форму, онај начин писања, који је најпогоднији за допис. Границе на тај начин постављене уствари су врло широке. Иако допис треба да садржи конкретне податке то не значи да он мора бити сувопарно писан. Например, дописи дописника пожаревачког округа Б. Јанковића садрже све потребне податке а ипак су врло живописно писани. Ако је у питању нека акција, чије је извршење захтевало самопрегора, свести и пожртвовања, досад се као врло згодан облик показала цртица — кратка сличица у којој се из неког стварног подвига, живо описаног, та свест јасно показује. (На пр. цртице »На зиму и не мислим« и »Борићемо се и са снегом« у »Младом борцу« бр. 18). Ако је у питању такмичење онда допису треба дати такав облик да што више подјарује такмичарски дух. Код случајева повећања производње путем усавршавања радног процеса, боље употребе машина и алата, прераде машина и сл., важно је описати у чему се састоји усавршавање и прерада која доводи до повећања продукције.

На крају би се могао поменути значај који дописничка мрежа има за дописништво. Добро организована дописничка мрежа је предуслов да би дописништво могло да обавља своје задатке. Дописничка мрежа с једне стране активизира многе омладинце за дописнике и тако ствара дописничке кадрове, а с друге стране само добро организована и потпуно разграната дописничка мрежа обезбеђује дописе из свих крајева, из свих места, што је неопходно да би дописништво могло у потпуности да одговори својим задацима.

Р. Ратковић

Пиво Караматијевић: Партизанка

„Просветни преглед"

Изашао је из штампе први број **»Просветног прегледа«** — органа Министарства просвете Србије. Поред осталог, лист доноси: **На просветном фронту од** Митре Митровић, **Демократизација школе од д-р** Косте Грубачића, **Наставник у новим приликама** од Бранка П. Сучевића, **Како су нас оптуживали и издавали окупатору** од Р. Вукотића, **Зашто учимо руски** од Св. Матића, **Синдикално организовање просветних радника од** Бранка Павловића, **Учите децу како треба да уче** (превод с руског), **Чехов о школи и наставницима** (превод с руског), **Школовање наше деце у Бугарској, Борба за народно просвећивање, Школе у Србији и осталим федералним јединицама, Српска књижевна задруга под окупацијом од** Ђ. Гавеле, **Совјетски учитељ у отаџбинском рату,** нове књиге и личности, белешке и друго.

Лист излази двапут месечно. Годишња му је претплата 48 дин. Добија се у »Просвети« државном издавачком предузећу Србије и код београдских продаваца новина.

Трудимо се да уклонимо све трагове фашиста

Беочинска творница цемента једна је од највећих у Европи. Немачка посада, која је чувала фабрику, изградила је много бункера, ровова и опасала је многим минским пољима. Па ипак, Немци су побегли пред налетом наших јединица. Минирана фабрика требало је да

се дигне у ваздух. Али свесни радници пресекли су жице, које је требало да успоставе контакт мина са струјом. Све је остало читаво осим електричне централе.

Али остала су минска поља око фабрике. На њих су наилазили пси или овце и невина стока је страдала. Беочински пионири Шипош, Шорг, Старешина, Вук и други мислили су како да онеспособе мине и да нико не страда. И досетили су се. Ископали су у близини мине јаму у коју су могли да легну. Једну куку везану канапом обесили су пажљиво о мину, легли су у ископану јаму и тргли канап. Мина је експлодирала. Радосни пионири отишли су да изваде другу, трећу, десету мину. На тај начин они су за кратко време онеспособили преко 70 мина. Сада они раздрагани говоре: »Неће наше овце више страдати од мина. Трудимо се да уклонимо све трагове фашиста«. »Глас омладине«

Скупљање хартије и гвожђа

Много нас је обрадовала вест да треба да прикупљамо хартију, гвожђе, крпе и кости. Радовали смо се што ћемо ми, пионири, учинити нешто за нашу нову државу и то тиме што ћемо скупити старе ствари, а наша индустрија ће их прерадити у нове продукте. Одмах тога дана другови су донели неколико колица хартије и гвожђа. Сутрадан смо набавили неколико колица. Тада је била страшна галама, јер је сваки желео да их добије. Изабрали смо и неколико старијих другова који су добили колица и пошли су да скупљају хартију и гвожђе. Сваки час долазили су да истовare оно што су скупили и опет одлазили. Тако смо сваки дан скупљали и накупили пуну комору.

Сви смо с вољом и ударнички радили и много смо скупили, више него други рејони. Верујемо да смо ударници. Сада сваког дана очекујемо хоће ли опет стићи каква директива. Сви смо срећни и задовољни што и ми, млади пионири, можемо да помажемо нашу нову демократску федеративну Југославију.

Мушицки Ђорђе
Нови Сад

Наш одред ради на сваком пољу

Пионири Бољевца, округа зајечарског, формирали су одред у коме имају три чете са укупно 180 пионира. За прелажење школског градива, за припремање приредби и спортске вежбе и утакмице у одреду су организовали дружине. Тако они имају дружину за колективно учење, дружину цртача, рецитатора, позоришну дружину, спортску дружину, дружину за дописивање.

Поред припремања приредби и прелажења школског градива пионири имају своју башту. У њој они свакодневно раде. Посејали су кукуруз, лук, пасуљ.

У соби наше деце у Бугарској

Радна песма пионира

Пионир је сваки вредан
вредном послу он је предан,
ми радимо сваког дана
све у корист партизана.

Ударнички ми радимо
па ни часак не седимо,
ми радимо вредно, лако,
омладина не би тако.

Сад пионир сваки хита
и помаже друга Тита
и његову војску храбру
што отера мрског швабу.

Мрског швабу и изроде
што газише све народе
и што свима црне лице
те проклете издајице.

Друга Тита ми волимо,
поштујемо и ценимо,
јер нас путем правим води
правој срећи и слободи.

БОРИСЛАВКА АНЂЕЛИЋ,
ученица II раз. из Бруса

Пионири чисте рушевине и проналазе оружје

У селу Заблаћу, чачански округ, пионири последњих дана раде на рашчишћавању школе и осталих зграда, које су Немци порушили приликом свога повлачења. У једној од многих рушевина пронашли су тридесет италијанских пушака, а недалеко од школе открили су један бункер, у коме су нашли преко хиљаду метака и пет војничких торби. Одмах су нађено оружје предали народној милицији у истом селу.

Вредни пионири у срезу старопазовачком

У срезу старопазовачком образовани су пионирски одреди у свима местима. Сваке недеље одржавају се конференције пионира на којима читају чланке из пионирских и омладинских листова. Редовно раде дилетантска и лакоатлетска секција као и хор. У свима местима врше се припреме за пионирски слет. Свуда излазе пионирске зидне новине.

За месец дана пионири су имали 1.200 радних дана. Они су сложили 5.000 цигаља, затрпали 50 м. рова, посекли и попалили 4 јутра кукурузовине, истоварили 100 кола кукуруза и уредили 3 баште. За пострадале крајеве прикупили су доста новца. Сем тога радили су на сакупљању старог гвожђа, стакла, костију, хартије и бочица за санитетску употребу. Пионири из Нових Карловаца у више махова однели су поклоне рањеним борцима. У пионирској организацији у срезу је учлањено 4.118 пионира.

Пионири помажу сиромашним друговима

У селу Кривом Виру, у зајечарском округу, пионири су основали фонд, из кога ће набављати школски прибор за сиромашне другове. До сада из овог фонда снабдели су свескама, оловкама и књигама 29 својих другова.

***

Пионири Трнаве, чачанског округа, дали су једну приредбу са одабраним програмом. Као прва тачка била је поздравна реч једног пионира, затим су на програму биле песме, рецитације, позоришни комад и сплет народних игара. За сав новац, који су добили са приредбе, пионири су купили десет пари опанака за своје сиромашне другове.

Краљевачки пионири положили су заклетву

На прослави Првога маја, 600 пионира из Краљева постројени у пет одреда, чекали су тренутак када ће дати свој завет. Овај свечани час отворен је дизањем заставе. После тога смотру пионира извршио је командант места, а затим им је извршена свечана предаја заставе коју им је поклонила Команда места. Наступио је свечан тренутак, који су пионири са радошћу очекивали, а то је — заклетва. Начелник месног штаба пионир Рашковић, прочитао је заклетву коју су пионири реч по реч понављали. И овде пред 8.000 грађана и овог свечаног дана, пионири су се заклели да ће поштовати и слушати своје родитеље, наставнике и руководиоце, да ће савесно радити и учити како би били пионири новога Титовога покољења и да ће чувати и поштовати тековине наше борбе. После заклетве пионира начелник штаба 28 бригаде и начелник окружног штаба пионира Маравић честитали су пионирима заклетву.

Пионири — Цигани из Лесковца одлазе на рад

Уредништво и администрација: Београд, Краљевића Томислава 11 — тел.: 44-204 и 44-246. — Штампарија »Млади Борац«, Београд, Милоша Великог 14